

20-3-23

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

MLZS
Minister VWS
Staatssecretaris VWS

Deadline: 13 maart 2023

Ontworpen door

nota

(ter beslissing) Schriftelijke reactie op onderzoeksrapport
'Discriminatie in de zorg' (Instituutstatera.nl) en reactie op twee artikelen van
RTL-nieuws

Datum Document

-

Kenmerk

~~3461321-1039004-~~
~~MEVA3461321-1039004-~~
MEVA

Bijlage(n)

-

1. Aanleiding

Naar aanleiding van het onderzoeksrapport 'Discriminatie in de zorg' (Instituutstatera.nl)¹ is er door het lid Kuzu (DENK) tijdens de regeling van werkzaamheden op 1 november 2022² om een schriftelijke reactie gevraagd.

Daarnaast heeft het lid Kuzu tijdens de regeling van werkzaamheden op 31 januari 2023 gevraagd om een reactie op twee artikelen van RTL-nieuws wat betreft discriminatie in de zorg en naar de voortgang van de maatregelen van het Nationaal Programma van de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme.

Gezien het feit dat de deadlines voor beide gevraagde reacties bij elkaar in de buurt liggen, is besloten deze te bundelen en samen te versturen naar de Tweede Kamer.

2. Geadviseerd besluit

Gaat u akkoord met:

- Verzending van bijgaande reactie op het onderzoeksrapport aan de Tweede Kamer;
- Ondertekening door alle VWS-bewindspersonen, gezien de beleidsinhoud

¹ Zemouri, C. (2022) *Discriminatie maakt ziek. Hoe patiënten met een migratieachtergrond door zorgdiscriminatie verslechterde zorg ontvangen*. Copyright: Wetenschappelijk instituut Statera

² Plenair verslag Tweede Kamer, 16e vergadering, 1 november 2022

- en strekking van deze brief die raakt aan alle drie uw portefeuilles.
- Verzending van bijgaande reactie op de genoemde RTL-artikelen en een korte voorgangsrapportage wat betreft maatregelen van de NCDR in de bijlage van de beleidsreactie op het onderzoeksrapport.

3. Kernpunten

Onderzoeksrapport 'Discriminatie in de zorg'

- In deze reactie gaat u in op de conclusie en aanbevelingen van het rapport. De brief is opgedeeld in twee delen: een samenvatting van de conclusie en negen aanbevelingen en een reactie op deze negen aanbevelingen.
- Het onderzoeksrapport betreft een studie naar de mate en vorm van zorgdiscriminatie onder personen met een migratieachtergrond. Het onderzoek concludeert dat patiënten met een migratieachtergrond zorgdiscriminatie en zorgverschil ervaren op basis van hun afkomst. Als een zorgverlener discrimineert, is het meestal onbewust of herkent de zorgverlener het discriminatoir gedrag niet. De kenmerken van zorgdiscriminatie zijn: culturalisering van pijnklachten, het niet serieus nemen van patiënten en minder of geen zorg willen verlenen aan patiënten met een migratieachtergrond. Het discrimineren van patiënten met een migratieachtergrond in de zorg heeft ernstige gevolgen op de individuele gezondheid en werkt gezondheidsverschillen in de hand.
- Het onderzoek doet de volgende aanbevelingen:
 - 1) Culturele competentietraining aan zorgverleners
 - 2) Interculturele communicatievaardigheden versterken en gebruik van professionele tolken
 - 3) Informeren van zorgverleners over religieuze waarden
 - 4) Bewustwording vergroten
 - 5) Erkenning van zorgdiscriminatie vanuit de gezondheidszorg als vanuit de lokale of landelijke overheid.
 - 6) Opstellen van onafhankelijke zorgdiscriminatiemeldpunten, gekoppeld aan landelijke, regionale of gemeentelijke organen.
 - 7) Actief antidiscriminatiebeleid
 - 8) Inclusief zorgbeleid
 - 9) Wetenschappelijk onderzoek
- U sluit af met de toezegging dat u zich inzet voor het tegengaan van discriminatie in de zorg, welzijn en sport. Dit doet u onder meer door het thema te agenderen, bespreekbaar te maken en daardoor het thema blijvend onder de aandacht te houden.

Bijlage: Reactie op twee RTL-nieuwsartikelen en voortgang per maatregel van het Nationaal Programma van de NCDR

- Één artikel ging in op het gebrek aan kennis bij zorgprofessionals over de gekleurde huid,³ het andere artikel besprak een richtlijn van het Nederlands

³ Soelen, C. van (2023, 28 januari)_Te weinig kennis over gekleurde huid: 'Diagnoses gemist'. RTL Nieuws. www.rtlnieuws.nl/nieuws/artikel/5361863/dermatologie-huid-discriminatie-exclusie-zorg

Huisartsen Genootschap (NHG).⁴

- een tabel met daarin de voortgang per maatregel voor VWS van het Nationaal Programma van de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme. Dit gaat over de thema's onderzoek naar discriminatie in de zorg, VN-verdrag Handicap en VN-verdrag van Istanbul in Caribisch Nederland.

4. Toelichting

a. *Draagvlak politiek*

Naast bovenstaande moties en toezeggingen lopen de volgende zaken op het gebied van de VWS-brede aanpak discriminatie en gelijke kansen:

- Naar aanleiding van de beleidsnota⁵ cultuursensitieve zorg van 23 december 2022 heeft de Tweede Kamer middels een verslag van een schriftelijk overleg een aantal vragen en opmerkingen op 14 februari 2023 voorgelegd aan de ministers Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de minister voor Langdurige Zorg en Sport en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- Er is een amendement ingediend door het lid Kuzu tijdens de afgelopen begrotingsbehandeling. Gevraagd werd om EUR 10mln vrij te maken voor cultuursensitieve zorg, stemmingen moeten nog plaatsvinden. Appreciatie was om te ontraden. Het amendement is niet aangenomen.
- De motie Den Haan c.s. over onderzoeken hoe zorgverzekeraars staan ten opzichte van cultuursensitiviteit in de ouderenzorg in de wijk is aangehouden tijdens de begrotingsbehandeling voor het jaar 2023.
- Leden Kuzu (DENK), Den Haan (Fractie Den Haan), Simons (BIJ1) en Sahla (D66) brachten tijdens de begrotingsbehandeling van VWS op 18 oktober 2022 de onderwerpen discriminatie in de zorg en het belang van cultuursensitieve zorg onder de aandacht.
- Momenteel zijn er door de Tweede Kamer met een schriftelijk overleg vragen gesteld aan VWS over de aanpak voor wat betreft de knelpunten bij de inzet van tolken. Directie Curatieve Zorg heeft hierin de coördinerende rol binnen VWS.

b. *Draagvlak maatschappelijke en eenduidige communicatie*

- Over het begrip cultuursensitieve zorg is eerder vanuit het ministerie van VWS gecommuniceerd, middels de beleidsnota⁶ cultuursensitieve zorg van 23 december 2022.
- Over het begrip cultuursensitieve zorg en discriminatie in de zorg zal ook gecommuniceerd worden in de reactie van het ministerie van VWS op de vragen van het schriftelijk overleg over de beleidsnota cultuursensitieve zorg.

c. *Financiële en personele gevolgen*

N.v.t.

⁴ Dirksen, I. (2023, 30 januari) Hulpmiddel huisartsen vol met stereotypen: 'Dit werkt foute diagnoses in de hand. RTL Nieuws. www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5346193/huisartsen-handboek-discriminatie-niet-westers-islamitisch

⁵ Kamerstuk 31765-702

⁶ Kamerstuk 31765-702

d. Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

- De reactie op het onderzoeksrapport van Instituut Statera is intern afgestemd met de directies:
 - o Curatieve zorg
 - o Macro economische vraagstukken en arbeidsmarkt
 - o Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
- Interdepartementaal is afgestemd met het ministerie van BZK over de antidiscriminatievoorzieningen.
- De reactie op de twee artikelen van het RTL-nieuws en de voortgang per maatregel voor VWS van het Nationaal Programma van de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme is intern afgestemd met de directies:
 - o Curatieve Zorg
 - o Macro Economische Vraagstukken en Arbeidsmarkt
 - o Zorg en Jeugd Caribisch Nederland
 - o Directie Maatschappelijke Ondersteuning

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

g. Toezeggingen

Toezeggingen in schriftelijke reactie op het onderzoeksrapport 'Discriminatie in de zorg'

- CZ: In december 2022 heeft de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een Kamerbrief⁷ verstuurd met zijn reactie op de verkennende studie en het vervolg op de verdere uitvoering van de motie met betrekking tot de knelpunten van tolken in de zorg. In het tweede kwartaal van 2023 zal de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de Tweede Kamer verder informeren over de verschillende stappen in de aanpak voor wat betreft knelpunten bij de inzet van de tolken.
- MEVA/VWS-brede Aanpak Discriminatie en Gelijke Kansen: De minister voor Langdurige Zorg en Sport verwacht de Kamer voor de zomer te kunnen informeren over de voortgang van het landelijk onderzoek en eind 2023 de resultaten te kunnen delen;

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering

⁷ Kamerstuk 36200-XVI-193

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.